

INSTRUKCJA

z dnia 21 maja 1932 r.

w sprawie statystyki produkcji rolnej, wydana dla zarządów gmin wiejskich i miejskich przez Ministerstwo Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa.

Na podstawie § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 marca 1932 r. o statystyce produkcji rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 255) zarządza się co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1.

W zakresie statystyki produkcji rolnej zarządy gmin ustalają co roku powierzchnie poszczególnych ziemiopłodów, plony i stan liczebny zwierząt gospodarskich.

§ 2.

Ustalenie powierzchni zasiewów dla gospodarstw posiadających 50 hektarów i więcej ogólnego obszaru, dokonuje się drogą indywidualnego pisemnego zeznania, dla gospodarstw zaś o obszarze ogólnym poniżej 50 hektarów — drogą szacunku przez specjalne komisje gminne.

§ 3.

Wszystkie czynności w zakresie statystyki rolnej powinny być dokonywane według niniejszej instrukcji i wskazówek umieszczonych na formularzach. Wszelkich wyjaśnień w tej sprawie udziela powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 4.

Celem dokonania szacunku powierzchni zasiewów dla gospodarstw o obszarze ogólnym poniżej 50 ha i plonów dla obu kategorii gospodarstw zarząd gminy w terminie do dnia 15 maja powołuje komisję gminną. W skład ich z reguły wchodzi co najmniej 4 członków, mianowicie w gminach wiejskich wójt gminy (naczelnik, przełożony obszaru dworskiego) jako przewodniczący, sekretarz gminy i 2 członków z pośród światłych rolników; w miastach zaś kierownik zarządu gminy (prezydent, burmistrz, naczelnik gminy), bądź też inny członek zarządu przeliczonego wydelegowany jako przewodniczący, oraz urzędnik biura zarządu gminy (magistrat, zwierzchność gminnej), wyznaczony przez kierownika zarządu (prezydenta, burmistrza, naczelnika gminy) i 2 członków z pośród znawców spraw rolniczych w gminie.

Stosownie jednak do warunków miejscowych skład komisji może być powiększony według uznania zarządu gminy.

W miastach większych, posiadających własne biuro statystyczne, pożądanym jest udział w komisji kierownika tego biura, lub jego zastępcy.

W gminach zbiorowych pozostawia się do uznania zarządu gminy powołanie pomocniczych podkomisji dla poszczególnych lub kilku miejscowości, jednak podkomisje te działają pod bezpośrednim kierownictwem komisji gminnej. Za pracę komisji i podkomisji ponosi odpowiedzialność zarząd gminy.

W miarę i w granicach miejscowych możliwości wskazaniem i ze wszelkimi pożądanymi jest, ażeby do składu komisji lub podkomisji zostali powołani: rejonowy instruktor rolny, przewodniczący miejscowych kółek i spółdzielni rolniczych, kierownik szkoły rolniczej, korespondent rolny Głównego Urzędu Statystycznego lub inni znawcy rolnictwa na obszarze gminy.

§ 5.

Przed rozpoczęciem dochodzenia, zarządy gmin otrzymują bezpłatnie od Głównego Urzędu Statystycznego za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej w niezbędnej ilości następujące druki:

a) formularze „Am” do spisania powierzchni zasiewów w gospodarstwach, posiadających poniżej 50 hektarów ogólnego obszaru,

b) formularze „Aw” do rejestracji powierzchni zasiewów w gospodarstwach, posiadających 50 hektarów i więcej ogólnego obszaru,

c) formularze „a” dla zestawień, dotyczących powierzchni zasiewów na obszarze gminy,

d) formularze „c” do określenia przez komisje gminne przeciętnej wysokości plonów,

e) formularze „B” do indywidualnej rejestracji zwierząt gospodarskich,

f) formularze „b” dla zestawień wyników indywidualnej rejestracji zwierząt gospodarskich na obszarze gminy,

g) drukowaną instrukcję dla zarządów gmin w sprawie statystyki produkcji rolnej.

§ 6.

Po otrzymaniu od powiatowej władzy administracji ogólnej druków zarząd gminy powinien sprawdzić, czy zostały nadesłane wszystkie rodzaje druków, wymienione w § 5 instrukcji, jak również czy został nadesłany wykaz powierzchni ziemi ornej (§ 26). W razie stwierdzenia braków należy natychmiast donieść o tem powiatowej władzy administracji ogólnej nie przerywając biegu pracy terminowej.

II. Ustalenie powierzchni zasiewów w gospodarstwach o obszarze ogólnym poniżej 50 ha.

§ 7.

Po ustaleniu składu komisji gminnej przewodniczący powinien zwołać posiedzenie, na którym winno być omówione zadanie, jakie ma ona do spełnienia, powinna być również odczytana i rozpatrzone niniejsza instrukcja, formularze i wskazówki na nich umieszczone oraz rozważony całokształt szacowania powierzchni zasiewów. Po tem przewodniczący poleci członkom komisji w ciągu tygodnia zebrać potrzebne im informacje o powierzchni zasiewów, zwracając szczególnie uwagę na zmiany, jakie zaszły w poszczególnych uprawach w stosunku do roku poprzedniego.

W celach lepszej orientacji w gminach zbiorowych pożądanym jest, ażeby członkowie komisji podzieliли między sobą obszar gminy, co do którego mają powziąć opinię o rozmiarach powierzchni zasianej poszczególnymi ziemiopłodami.

W ten sam sposób urzędują podkomisie ustalone dla poszczególnych lub kilku miejscowości. Na posiedzeniach podkomisji obowiązkowy jest udział przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

Na następnym posiedzeniu, które ma się odbyć mniej więcej po upływie tygodnia, komisja oszacuje powierzchnię zasiewów poszczególnych upraw w liczbach bezwzględnych, t. j. hektarach, korzystając z doświadczenia członków, zebranych uprzednio przez nich informacji, danych cząstkowych rejestracji (§ 16 i 17) oraz danych podkomisji, przyczem należy wziąć pod uwagę powierzchnię zasiewów, zarejestrowaną w roku 1931 oraz powierzchnię ziemi ornej, zakomunikowaną przez Główny Urząd Statystyczny za pośrednictwem powiatowej władzy administracyjnej ogólnej (§ 26).

Ustalona w ten sposób powierzchnia poszczególnych upraw na obszarze gminy, należąca do gospodarstw, posiadających poniżej 50 ha ogólnego obszaru należy wpisać do formularza „a” według wskazówek na nim umieszczonych.

§ 8.

Przebieg posiedzenia komisji powinien być zaprotokółowany na odwrotnej stronie formularza „a” z wymienieniem w nim osób obecnych i ich charakteru reprezentacyjnego, przyczem protokół ten powinien być podpisany przez wszystkich obecnych członków komisji.

§ 9.

Wszystkie czynności związane z szacunkiem powierzchni zasiewów w gospodarstwach o ogólnym obszarze poniżej 50 ha powinny być ukończone do dnia 10 czerwca.

III. Ustalenie powierzchni zasiewów w gospodarstwach o ogólnej powierzchni 50 ha i więcej oraz dla całej gminy.

§ 10.

Celem zarejestrowania zasiewów w gospodarstwach posiadających 50 hektarów i więcej ogólnego obszaru, zarząd gminy dostarczy przed dniem 20 maja formularzy „Aw” kierownikom tych gospodarstw (właścicielom, dzierżawcom, administratorom i t. p.) do wypełnienia.

§ 11.

Kierownik gospodarstwa obowiązany jest wypełnić formularz „Aw” zgodnie z rzeczywistością i doreczyć zarządowi gminy najpóźniej w dniu 27 maja. Wypełniony formularz „Aw” powinien być podpisany przez osobę, która odpowiedzialna jest za kierowanie gospodarstwem.

§ 12.

Po otrzymaniu wypełnionych formularzy „Aw” zarząd gminy powinien sprawdzić, czy podane w nim informacje nie zawierają błędów rachunkowych. W razie stwierdzenia błędów rachunkowych należy na wciśniętym żądaniu wyjaśnienia i dane poprawić. Dalej zarząd gminy obowiązany jest spraw-

dzić wypełniony formularz także w zakresie powierzchni poszczególnych zasiewów, a w razie powstania wątpliwości powinien je wyjaśnić na miejscu. Dokonanie sprawdzenia i zgodność danych z rzeczywistością zarząd gminy stwierdza na formularzu „Aw” podpisem i przyłożeniem pieczęci urzędowej. Praca ta powinna być wykonana do dnia 5 czerwca.

§ 13.

W czasie od 5 do 10 czerwca zarząd gminy powinien dokonać zamknięcia obliczenia wszystkich zasiewów tej grupy gospodarstw. Zamknięcie powinno być dokonane na oddzielnym formularzu „Aw”.

§ 14.

W czasie od 10 do 15 czerwca zarząd gminy wpisze do formularza „a” dane o zasiewach w gospodarstwach posiadających ogólnego obszaru 50 ha i więcej i wyprowadzi ogólne powierzchnie zasiewów dla całej gminy według wskazówek na formularzu tym umieszczonych.

§ 15.

Najpóźniej w dniu 15 czerwca zarząd gminy odesła formularze gminne „a” do powiatowej władzy administracji ogólnej wraz z formularzami „Aw”, a również „Am”, stosownie do § 17.

IV. Cząstkowa rejestracja zasiewów w gospodarstwach o ogólnej powierzchni poniżej 50 ha.

§ 16.

Jednocześnie z dokonywaniem szacunku zasiewów w gospodarstwach o ogólnej powierzchni poniżej 50 ha i rejestracji zasiewów w gospodarstwach o ogólnej powierzchni 50 ha i więcej komisje gminne dokonają na formularzu „Am” specjalnej rejestracji zasiewów conajmniej jednej dziesiątej części gospodarstw posiadających poniżej 50 ha ogólnego obszaru stosownie do wskazówek umieszczonych na tym formularzu.

§ 17.

Formularze „Am” po uprzednim sprawdzeniu i zsumowaniu, ale bez dalszego opracowania powinny być odesłane do powiatowej władzy administracji ogólnej łącznie z zestawieniem „a” i formularzami „Aw” w terminie, podanym w § 15.

§ 18.

Główny Urząd Statystyczny określa co roku w jakich powiatach ma być przeprowadzona cząstkowa rejestracja zasiewów w gospodarstwach o ogólnej powierzchni poniżej 50 ha, przewidziana w §§ 16 i 17 niniejszej instrukcji.

V. Ustalenie stanu liczebnego zwierząt gospodarskich.

§ 19.

W czasie od 1 do 20 lipca zarząd gminy dokonuje spisu zwierząt gospodarskich drogą indywidualnych badań każdego gospodarstwa według stanu z dnia 30 czerwca.

§ 20.

Spis powinien być wykonany na formularzu „B” stosownie do wskazówek na nim umieszczonych.

§ 21.

W czasie od dnia 20 lipca do dnia 5 sierpnia zarząd gminy powinien sprawdzić zebrane dane, zsumować je oraz sporządzić gminne zestawienie na formularzach „b”.

§ 22.

Powyższy formularz powinien być wysłany do powiatowej władzy administracji ogólnej najpóźniej dnia 5 sierpnia wraz z formularzami „B”.

VI. Określenie przeciętnej wysokości plonów.

§ 23.

W czasie od 16 sierpnia do 31 października zarząd gminy zwołuje posiedzenia komisji gminnej celem oszacowania przeciętnych plonów ziemiopłodów, wymienionych w formularzu „c”.

§ 24.

Pierwsze posiedzenie komisji powinno się odbyć 16 sierpnia celem ustalenia przeciętnego plonu siana z pierwszego pokosu koniczyny, łąk polnych, nizinnych i meljorowanych.

Drugie posiedzenie komisji powinno się odbyć w dniu 15 października celem ustalenia przeciętnego plonu pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, gryki, prosa, kukurydzy jadalnej, mieszanek ze zbóż na ziarno, grochu, peluszkę, fasoli, bobu i soczewicy, wyki i bobiku, seradeli, łubinu, koniczyny, innych pastewnych, rzepaku i rzepiku, lnu, konopi, chmiełu oraz przeciętnego plonu siana z drugiego pokosu koniczyny, łąk polnych, nizinnych i meljorowanych.

Trzecie posiedzenie komisji powinno się odbyć w dniu 31 października celem ustalenia przeciętnego plonu ziemniaków.

Rodzaj ziemiopłodów, których wysokość plonów podlega szacunkowi, ustala co roku Główny Urząd Statystyczny.

§ 25.

Po każdorazowym posiedzeniu komisji, sporządzony formularz „c” winien być komisyjnie podpisany i odesłany do powiatowej władzy administracji ogólnej w dniu następnym po posiedzeniu.

VII. Przepisy przejściowe i końcowe.**§ 26.**

Zarząd gminy otrzyma w roku 1932 razem z formularzami, o których jest mowa w § 5, wykaz powierzchni ziemi ornej z uwzględnieniem podziału na dwie grupy: gospodarstw do 50 ha i od 50 ha i więcej ogólnego obszaru. Wykaz ten jest oparty na danych za rok 1931 i będzie służył jako podstawa do przeliczeń powierzchni zasianej aż do nowej rejestracji użytków, mającej się odbyć w 1936 roku.

Zarząd gminy powinien sprawdzić, czy nadesłany wykaz powierzchni ziemi ornej zgadza się z ewidencją zarządu gminy. W razie jeśli zaszła zmiana, np. pewien majątek został rozparcelowany lub pewna miejscowość została wyłączona z danej gminy i włączona do innej lub nastąpiła zmiana użytku i t. p., należy wykaz odpowiednio poprawić.

W miarę zachodzącej potrzeby zarząd gminy powinien uwzględnić wszystkie zmiany mogące zajść w międzyczasie i wykaz odpowiednio poprawiać. O dokonanych poprawkach zarząd gminy powinien każdorazowo powiadamiać powiatową władzę administracji ogólnej, nie później jednak jak przed rozpoczęciem prac związanych ze statystyką produkcji rolnej, t. j. 1 maja.

§ 27.

W bieżącym roku 1932 z uwagi na zmianę dotychczasowych przepisów, wymienione wyżej terminy w §§ 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 przesuwają się na 40 dni naprzód.

§ 28.

Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 28 maja 1932 r.

Jednocześnie traci moc instrukcja z dnia 30 marca 1929 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej, wydana dla zarządów gmin wiejskich i miejskich na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 marca 1928 r. o statystyce produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 97, poz. 234).

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Bronisław Pieracki*

Minister Rolnictwa:

(—) *Seweryn Ludkiewicz*